

Kamarabemutató: Sírkö és kakaó

Most sírjunk vagy nevéssünk?

Nem tudom, mi lett volna, ha mondjuk pár évvel ezelőtt *Horn Gyula* vagy akár *Pozsgay Imre* színdarabot írt volna. Bizonyára a nézők akkor is tolonganak a jegyekért, s még az is meglehet, hogy a színmű minőségétől függetlenül egy ügyes rendező még ügyesebb színészekkel sikerre viszi a darabot. Persze, most egészen másról van szó. **Eörsi István** sokkal régebben kezdett a színműíráshoz és a politizáláshoz, mint ahogyan a közéletben ismertté vált. Legalábbis az utóbbi évben, hónapokban a televíziós, rádiós közszereplés egyik meghatározó egyénisége. Elég sokszor halljuk nyilatkozni. S nincs kétségünk radikális politikai nézetei felől. (Jóllehet, sohasem titkolta a marxizmushoz, a marxista filozófiához, személy szerint pedig Lukács Györgyhez való szoros kötődését).

Az *egri Gárdonyi Géza Színház* tehát évadkezdő kamaraelőadását — már ami a darabválasztást illeti — nagyon jól megfontolta: sikerszemélyiség sikerdarabját tűzte műsorra. Arról persze megint lehetne elmélkedni, hogy az 1968-ban először bemutatott *Sírkö és kakaó* mennyire aktuális. Az előadás legalábbis az *Éry-Kovács András* rendezés és a hat egyenrangú szereplőből álló társulat az általam látott október 11-i sajtóbemutatót ezt elhitette a jelenlétőkkel. (Pedig „szűrős szemű” társaság ült a nézőtérben: bennfentesek, társulatbeliek, meg színikritikusok mindenfelől. Rádadásul eljött a szerző is!) Az alkalom izgalmát az is fokozta, hogy két Égerbe frissen szerződött színész is most debütált a helyi publikum előtt.

Micsoda eltartási szerződést kötöttünk mi! És még mindig nem okultunk belőle! Tragikus, groteszk tükröt tart elénk ez a hahotát és sírást egyaránt fakasztó játék. Látszólag egy valóságos eltartási szerződés körül bonyolódik a cselekmény. Özvegy *Toronyiné (M. Horváth József)* egyezséget köt *Pitiekkel (Solyósi Tibor és Simon Mari)*, hogy lakásért cserébe élete végéig gondozzák a gazdag özvegyet. Miközben Piti és Pitiné élete energiáit teljesen felőrli a ficánkoló vénasszonnyal való törődés, az agyafúrt kegyetlenséggel játssza ki őket egymás ellen is. A postás (*Horváth Ferenc*) és a rendőrnő (*Deák Éva*) ugyancsak a vénasszony fondorkodásának eszközeivé válnak. Miközben ő

(Fotó: Koncz János)

állandóan jajgat és panaszkodik, túléli és kiszipolyozza eltartóit. Pitiék érthetetlen éhletlenségben és bűnös becsületességükben nem mernek tenni ellene. Még a gonosz játszmat „átlátó” orvos (*Réti Árpád*) tanácsai ellenére sem tudják tétovázás, „pitizés” nélkül végrehajtani a már minden szempontból erkölcsösnek számító tettet, a vénasszony elpusztítását. Könnyű belátni, hogy a nyárspolgárság végleitei saját létevel és mindennapi magatartásával megtestesítő házaspár ádáz harca *Toronyinéval* nem más, mint a mi elkeseredett, immár negyvenéves küzdelmünk, aminek csak mostanság szakadt vége. Vagy egyáltalán vége szakadt? Ezt a kérdést a levegőben hagyja az előadás is, mint ahogy a befejezéssel a szembesülést is provokálja. Jó!

A produkció legkényesebb pontja az értelmezés. Ha már 1990 végén egy színház úgy dönt, hogy egy erkölcstelenül kiszákmányoló rendszerben a kisemberek magatartásának bűnös végleiteiről fog szólni, vigyázni kell az arányokra: nehogy anarionizmusba csúszsék át, s a szembesítés pont olyanra és akkorára sikerüljön, amelyet még elviselhetünk, s amelyből még büntudat nélkül okulhatunk. *Éry-Kovácsnak* minden

tekintetben sikerül mértéket tartania. Remek partnerei vannak ebben, például a dramaturg (*Lőkös Ildikó*), a scenikus (*Szatmári István*) vagy a jelmeztervező (*Pilinyi Márta*). A játéktér „ki van találva”, a „videós követés” szenzációs!

A zene itt nemcsak hangulatkeltő szerepet játszik, hanem stílusértéke is van, sőt! A *Toronyiné* tetszhalála alkalmából fülünkbe dúdolt csavaros, ironikus munkásgyászinduló borzongatóan felfokozza a hatást. *Toronyiné* (a diktatúra) meghal, hogy aztán újjáéledjen, s új nyárspolgárokat neveljen, ha azok hagyják. Ezért néz szemünkbe az ajtó mögül a kiszemelt újabb két áldozat, a postás és a rendőrnő.

M. Horváth József igazi sikerszerepet kapott, bár már neki gyakorlata van a női maskarában. Mégsem az özvegyasszony megjelenítésén van a hangsúly, s ezért sikerül elkerülni a ripacszkodás zsákutcáját. Saját orgánumát használja, és mégis hiteles. A mozdulatai harsányak, de mögöttük mindig ott érezzük az idézőjelet. Játéka így felülemelkedik a naturalíson még akkor is, ha látszólag és abban a pillanatban vaskosnak érzékeljük. *Solyósi Tibort* már rég várta Piti szerepe, habitusa alkalmas arra, hogy „magára húzza” a kisember

bőrét. Összjátékuk az ugyancsak remekül alakító *Simon Marival* igazi ajándék. A *Horváth Ferenc* megformálta postás meglepetés, de csak azoknak, akik nem sejtették eddig is ebben a mostanáig csak pár mondatos szerepeket viselő színészben a tehetséget. Bár mintha maga is meglepődne attól, amit nyújtani tud.

A zene, a dalbetétek, a furcsa fintoros szövegek szerves részei a produkciónak, s külön öröm, hogy a csapat minden tagja kiválóan énekel. Így *Réti Árpád* is, aki pár mondatos szerepét is ravasz eleganciával tálalja. *Deák Éva* szintén jó karakter, mintha nem lenne elég harsány, mint ordenáré rendőrnő, ám lehet, hogy csak a rendezői instrukcióknak engedelmesskedett.

Már megint egy sikeres kamaradarabbal indították az évadot Egerben! Rádadásul a társulat kohéziója is nőtt. Úgy látszik, a kamaraműfajok alkalmasak az összehangolásra: a színészek egymásért és a publikumért játszanak. *Éry-Kovács András* pedig meggyőzi közönségét. A *Csókó asszony* után már megint valami kellemes-kacagtatóba fogott, de emellett még sikerült bennünket megrendítenie is.

Jámor Ildikó

EG
(Tel
Du.
Vá
vör
Szín
film
Est
Csá
Szín
filmEG
(Tel
Du.
óral
A n
Szín
film
GY
PUS
Du.
óral4.3
Ha
Kü
köz
Sz
12.
sz
Kla
öre
16.
bir
var
kus
Im
18.
ad
Lát
Ho
Cso
dal
20.
asz
22.
me
sz
tő.4.3
Re
8.0
daf
9.0
Ze
10
tes
vür
10.
Hír
run
Ma
13.
No
és
14.
15.
Kaj
Ma
tíz
dió
jár
17.
zés
Ah
gis
nay
21.
stú
Lot
A
Cla6.0
nek
rek
10.
fel